

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Ba-midbar

Shelomoh ben Yitṣḥaq

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

71

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9964

מח נסעו מקרי העברים ונתנו בערבת
מואב על ירדן ירחו : מט ונתנו על-הירדן
מבית הישמת עד אבד השטים בערבת
שלישי מואב : ס נ וידבר יהוה אל-משה
המושי בערבת מואב על-ירדן ירחו לאמר :

נא דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם
כי אתם עברים את-הירדן אל-ארץ כנען :
נב והורשתם את-כל-יבשי הארץ
מפניכם ואבדתם את-כל-משפחתם ואת
כל-צלמני מסכתם תאבדו ואת כל-במותם
תשמידו : נג והורשתם את-הארץ
וישבתם-בה כי לכם נתתי את-הארץ
לרשת אתה : נד והתנהלתם את-הארץ
בגורל למשפחתכם לרב תרבו את-גחלתו
ולמעט תמעיט את-גחלתו אל-אשר-יצא
לו שמה הגורל לו יהיה למפות אבותיכם
תחנלו : נה ואס-לא תורישו את-יבשי

הארץ מפניכם והיה אשר תותירו מהם
לשבים בעיניכם ולציננם בצדיכם וצרתו
אתכם על-הארץ אשר אתם יושבים בה :

נד ויהי באשר דמיתי קיעשות להם
אעשה לכם : פ א וידבר יהוה אל-
משה לאמר : ב צו את-בני ישראל
ואמרת אליהם כי-אתם באים אל-הארץ
כנען ואת הארץ אשר תפל לכם בגחלה

ארץ

דישי

מח ונטלו מסורי העבראי ושרו במשרניא
דמואב על ירדנא דירחו : מט ושרו על-
ירדנא מבית ישימות עד מישר שיטין
במישרניא דמואב : נ ומליל יי עם-משה
במשרניא דמואב על-ירדנא דירחו למימר :

נא מליל עם-בני ישראל ותימר להון
ארי אתון עברין ית-ירדנא לארעא דכנען :
נב ותתרכון ית-כל-יתבי ארעא מן-
קדמיכון ותבדון ית כל-בית-סנדתהון וית-
כל-צלמני מהכתהון תבדון וית-כל-במתהון
תשיצון : נג ותתרכון ית-יתבי-ארעא
ותתבון בה ארי לכון יהבית ית-ארעא
למיתתיה : נד ותחסנון ית-ארעא בערבא
לוצעיתכון לסניאי תסגון ית-אחסנתהון
ולוצעירי תוצירון ית-אחסנתהון לדיפוק
ליה תפון ערבא דליה יהי לשבטי אבהתכון
תחסנון : נה ואס-לא תתרכון ית-יתבי
ארעא מן-קדמיכון ויהי דתשארון מנהון
לסיען נשקן זיון לקבליכון ולמשריכון
מקפונכון ויעיקון לכון על-ארעא דאתון יתבין
בה : נו ויהי כמא דחשיבית למעבד להון
אעבד לכון : א ומליל יי עם-משה למימר

ב פקיד ית-בני ישראל ותימר להון ארי
אתון עלין לארעא דכנען דא ארעא דתתפלג
לכון באחסנא ארעא דכנען לתהומתא :

ויהי

(ביבא) לעי הזדה (החלים עט) שמו את ירושלים לעיים : (מט) מביח הישמות עד אכל השטים - כאן למדן שיעור מחנה
ישראל ב"ב ויבדל חסד חסד כר סנה לדידי חו לי יהוא אתרא כולי : אכל השטים - מיוסוף אל שטים אכל שמו : (נא) כי אהם
עובדי-יהוה הירדן וגו' : (נב) והורשתם וגו' והלא כנס פעמים כוהננו על כל חלא כן קמר להם נסע כשאתם עוברים סירדן כיכסע ע"ט
קו

קבורת
נא
נב
ית קל
ות ק
ארעא
יהוה
דעמיר
נה
לכו
אעבד
קן תעס
כתיבוי
ולכן
והורשת
קל הוה
הכסס
שכית
כתיבוי
דחיותי
(ה)
שק
(מט)
שמי
אליים
קדמי
נסי
נעמיים
(נב)
דה
וענינו
הבורת
קוצים

קבורתה דמשה : מה דנטלו מטורי עבדא דשדו וגוי : מט ושרו על יודעא וגוי : ג דמליל ייזוי : נא מליר עם בני ישראל והימר להון ארום אמתו עקרין את יונתא דארעא דקנעו :

ירושלמי

נב ותתרכון יחד כל יתבי ארעא מן קדמיכון ותקפון ית כל בית סגדיהון ונת כל צלמי מתכוונהדון תשיפון ונת כל במסדהון תשיפון : נג ותתרכון ונת יתבי ארעא ותתכוון בה ארום לכוון יתבית את ארעא למידות יתה : נד ותתקטנו את ארעא בעדכין לנגיפתכון לשיבת דעמיה סגין סגין ולשיבת דעמיה ועירון תועיר לרפוק ליה תמן ערכא דיליה יתה לשיבטא אכתתכוון תתקטנו :

נה ואין לא תתרכון ית כל יתבי ארעא מן קדמיכון ויהי מה דתשיפון מנהון לסגין בעינא בישא בכוון ומקפון לכוון בתריסין בסיפריכון ותעיקון יתכוון על ארעא דאמתו יתבין בה : נו ויהי במא דחשילית למעבד לרוון אעבד לכוון : א דמליל ייזוי : ב פקיד את בני ישראל והימר להון ארום אמתו עליון לארעא דקנעו דא

ארעא

דשי

נתעברוואם לאנשים חלון וטופין אתכס זכן מנימי סאמר להם יהושע בעודם כירדן : (צב) זהורשתם . ונרשתם : משבתתם . לתרגומות סגרתסון על שם שהו מסככון את הקרקע כירפת ארבים של שיש להשתחות עליהם כפזוט ידים ורגלים כדכתיב (ויקרא כו) ואין משבית לא תתנו סארנס להשתחות עליה : מסכוחם . כתרומות ומתכתהון (ח) : (ג) זהורשתם את הארץ . ורשתם אותה מיושביה וחו יושבתם בה תוכלו להתקיים בה ואם לאו לא תוכלו להתקיים בה : (גד) אל אשר יצא לו שמה . מקרא קרי הוא זה אל מקום אשר יצא לו שמה הגורל לוייה : למשות אבותיכם . (ב"ב ק"ו) לפי משכן יוצאי מצרים . ד"א"ה"כ"ג כולן כמותן הסבים : (נה) והיה אשר תותירן מהם . יהיו לכם לרעה : לשבים בעיניכם . ליתדות המנקיות עיניכם תרגום של יתדות שבים : ולעצבים . פותין כו הפותיים לזון מוסכת קונים הסוככת אתכם לסגור ולכלוא אתכם מחין יונא וכו' : דצרו אהבם כתרניו : (ב) זאת הארץ אשר תפול לכם וגו' . לפי שהרבה מלות מוגות בארץ ואין מוגת בה להוציא ליכתם מצריגטולי רוחותיהם סביב לומר לך מן הסכלים סללו ולפניהם סמכות מוגות : הפל לכם . על שם שנתלקה כנזרל נקדחת סלוקה לטק נעילה . זמ"ש

אומר

באר דחובות דקדוקי דשי

(ה) משום דמנימי סמלי קסבה ייכה ויהיו ענין עירוב ומינה זמ"ס" היא חות דאזכנה מן השורש שי שרשו הוא קספך דלא יתכן כלן דאס כן קסה דנגז שתוך הסתן כמלת מסכוחם למה ליה חלא ודאי שרשו קספך זהבש שתק הסתן מורה ספרין מ"ן חות דאזכנה מן השורש וכלו כתיב מנסכותס זמ"ס" לאו שרשית רק לתואר שס זה כתרומתו עתכתסן (כ"א איר גיטונג) :

רשב"ם

(תס) ויחבו על הירדן וגו' כעדות מואכס ודכר ה' אל משה בערבות מואכס על ירדן ירחו : (נה) לפנים בעיניכם . לשון קונים קניינים הנקונים את העינים כמו הנניסן את דרך כסירים . זכספר יהושע מוכיח שם והיו לכם לפת ולמוקש ולזוטס כדכתיב . לשון חייים אתכם כשזשים . מוט למס . ולענינים . גס הוא חמיני קונים המזיקים לעינים . מנחס כן סרוק סכרו עם ואלמניניס יקחהו . אך חיי ייב"טו לשון כננת סלג שהרי שם כתוב אשר קצירו רעב יאכל ואל חניניס וקחהו וסאף ויניס חילס כלומר הליסטים הדיעבים והערומים לניס והנמיס יקחו ממנוס : (כו) כאשר דחית . מוכני לעשות להם אשר נותי לכם לא תחיה כל נמנה ואתס מחתיריס חותס ועסיס סותס חגסס לכם שלא חתיה סתס : (כ) זאת הארץ אשר תפל לכם לנמלה . רבי וקני פירש זכיר תמוקן זא"ג פכן אשרס סקולר

מבלל יופי

(נב) (משבתתם) . עניני ציור דענינו סלישון הכטה כידבר המצוייר יביט בו האדם והרנוס יצף ה' יסך מיכרא דה' . (עלמי מסכותס) . כא כאן על הצורה המורגשת וענינו בענין דמזה . (ג) לשבים שרשו שור יחדש בו הנורת הנח כדניס מלביסו ופטורי צצים ענינו קונים : ולעניני עמנו קין ופירשדו כמסוכת קוצים

הגים

ארץ כנען לגבלתיה: ג והיה לכם פאת-
 גב ממדבר צן על ידי אדום והיה לכם
 גבול גב מקצה ים המלח קדמה: ד ונסב
 לכם הגבול מגב למעלה עקרבים ועבר צנה
 והיה תוצאתיו מגב לקדש ברנע ויצא
 חצר אדר ועבר עצמנה: ה ונסב הגבול
 מעצמון נחלה מצרים והיו תוצאתיו הימה:
 ו וגבול ים והיה לכם הים הגדול וגבול
 זה יהיה לכם גבול ים: ז וזה יהיה לכם
 גבול צפון מן הים הגדל תתאו לכם הר
 הקר: ח מהר הקר תתאו לבא חמת והיו
 תוצאת הגבל צדרה: ט ויצא הגבל ופרנה
 והיו

והיו קרי

ג ויהי לכוון רוח דרומא ממדבר צן
 על תחומי אדום ויהי לכוון תחום דרומא
 מספיי ימא דמלתא קידומא: ד ונסב
 לכוון תחומא מדרומא למסקנא דעקרבים
 ויעיבר לצן ויהו מפקננה מדרומא לרקס
 גיאה ויפוק לחצר אדר ויעיבר לעצמון:
 ה ונסב תחומא מעצמון לנחלה
 דמצרים ויהו מפקננה לימא: ו ותחום
 מערבא ויהי לכוון ימא רבה ותחומיה דין
 יהי לכוון תחום מערבא: ז ודין יהי לכוון
 תחום צפונא מן ימא רבא תכוונן לכוון
 להור טורא: ח מהור טורא תכוונן למטי
 חמת ויהו מפקננה דתחומא לצדר:
 ט ויפוק תחומא לזפרון ויהו מפקננה
 לחצר עינן דין יהי לכוון תחום צפונא:

תכוונן

דשי

אומר על ידי הפיל הקס"ה שהיה של שבעים אומות מן השמיים וכפתן לפני נושה אומר לו ראה אין כהם עוד כח: (ג) והיה לכם פאת-
 גב: רוח דרומית אשר מן המזרח לזערב: במדבר צין. אשר אלל אדום מתחלת ומקצוע דרומית מזרחית של ארץ שעת המטות כיצד
 שלש ארנות יוסת כדרומה של ארץ ישראל ואלל זו קצת ארץ מצרים וארץ כנען כולה ארץ מצרים במקצוע דרומית מזרחית של
 ספרה זו מעצמון כחלה מצרים והיו תוצאותיו הימה ונחל מצרים היה מהלך על פני כל ארץ מצרים זכא' (יהושע י"ג) מן השיחור אשר על פני
 מצרים ומפסיק בין ארץ מצרים לארץ ישראל וארץ אדום אללה לצד המזרח וארץ אדום אלל ארץ אדום בסוף הדרום למזרח וכשילאו ישראל
 מצרים חס רצה המקום לקרב את כניסתם לארץ היה מעבירים את הנלוס לצד צפון וכאין לארץ ישראל ולא עשה כן והואשכחור (שמות י"ג)
 ולא נחם אללה דרך ארץ פלשתיים שהם יושבים על הים כמערכה של ארץ כנען כענין שחומר בפלשתיים (צפניה ב') יושבי חבל הים גוי
 ערתיים ולא נחם אותנו הדרך אלל הסיון והזיחא דרך דרומה אל העודר והוא שקראו יחוקאל (יחזקאל ב) מדבר העמים לפי שהיו כמה
 אומות יושבים כנעו והולכין אלל דרומה מן העירב כלפי מזרח תמיד עד שכלו לדרומה של ארץ אדום וכקצו מעלך אדום שיחם לצבור דרך
 ארצו ולהכנס לארץ דרך רחבה ולא רצה והוצרכו לסבוב את כל דרומה של אדום עד כואם לדרומה של ארץ מואב שחומר (שופטים יא) וגם
 אל מלך מואב שלח ולא חכה והלכו כל דרומה של מואב עד סופו ומשם הפכו פניהם לצפון עד שסבכו כל מזרח מואב לרחבה ולשכלואת
 מזרח מואב את ארץ סיחון ועגו שהיו יושבין במזרח של ארץ כנען והירדן מפסיק ביניהם והיו שחומר כיפתח (שם) וילך במדבר ויסב את
 ארץ אדום ואת ארץ מואב ויבא ממזרח שם לארץ מואב וכשזו את ארץ סיחון ועגו שהיו ככפוכה של ארץ מואב וקריבו עד הירדן והוא כנעו
 מקצוע צפונה מערב של ארץ מואב נמצא ארץ כנען כענין שבער הירדן לזערב היה מקצוע דרומית מזרחית של אדום: (ד) ונסב לבם
 הגבול מגב למעלה עקרבים. כל יוקום שחומר ונסב או יצא ולומד שלא היה המצר שיהי אלל הולך ויוצא לחון ויוצא המצר ועוקם לצד צפון
 של עולם כאלכסון לזרע ועובר המצר כדרומה של מעלה עקרבים נמצא מעלה עקרבים לכניס מן המצר: ועבר צנה. אל לין כמו
 מצרימה: והיו תוצאותיו. קצותיו כדרומה של קדש ברנע: ויצא חצר אדר. מתפשט המצר ומרחיב לצד צפון של עולם ומתקן עוד
 כאלכסון למערב וכא לו לחצר אדר ומשם לעצמון ומשם לנחל מצרים ולמון ונסב החומר כאן לפני שכתב ויצא חצר אדר שהתחיל להרחיב משער
 את קמח ברנע ורוחב אותה רצועה שכלטה לצד צפון היתה וקדש ברנע עד עצמון ומשם והלאה כתקצר המצר ונסב לצד הדרום וכא לו לנחל
 מצרים ומשם לצד המערב אל הים הגדול שהוא מצד מערב של כל ארץ ישראל נמצא שחל מצרים במקצוע מערבית דרומית: (ה) והיו
 תוצאותיו הימה. אל מערץ המערב שאין עוד גבול נגב מערץ לצד המערב משם והלאה: (ו) וגבול ים. ומער מערבי מכו:
 היתה

ארץ
 פרוץ
 המלח
 למסר
 מקנני
 ויעיבר
 דמאר
 ויהו ל
 עם כן
 נסיו
 מצרב
 רבא
 ארמי
 דתחוק
 ולכרכ
 מעלך

והיה ל
 מן הים
 סימנו:
 ותחילת
 אנטוכיא
 ומרחיב
 (ט)
 נקולר
 אדום
 גבול דר
 הנוסכ
 לד
 תחא
 גבול וכו

אָרְעָא דְתַתְּפִלְיָא לְכוּן בְּאַחְסָנָא אַרְעָא דְכַנְעַן בְּתַחֲמִיקָא :
 ג וַיְהִי לְכוּן תַּחֲמוּס דְרוּמָא מִן מַדְבְּרָא דְצִיָּא טוֹר
 פְּרִזְלָא עַל תַּחֲמוּס אָדוּם וַיְהִי תַּחֲמוּס דְרוּמָא מִן פִּינְיָא יָמָא
 דְמַלְתָּא מְדִינְתָּא : ד וַיִּקְרֵי לְכוּן תַּחֲמוּס מִן דְרוּמָא
 לְמִסְוִיקִיתָא דְעַקְבִּית וַיַּעֲבֵר לְצִיָּי טוֹר פְּרִזְלָא וַיְהוּן
 מִפְּקִנְיָא מִן דְרוּמָא לְרַקַּס גִּיעָא וַיִּפּוֹק דְטִירִית אַדְבִּינָא
 וַיַּעֲבֵר לְקִישָׁם : ה וַיִּקְרֵי תַּחֲמוּס מִקִּישָׁם לְגִירִיס
 דְמַצְרָא וַיְהוּן מִפְּקִנְיָא לְמַעֲרָבָא : ו וַתַּחֲמוּס מַעֲרָבָא
 וַיְהִי לְכוּן יָמָא רַבָּא אֲוִקִינִים וַתַּחֲמוּסִיה הִינֵן מִן בְּרֵאשִׁית
 עַם בְּנֵי אֲוִקִינִים דְהוּן קְנִיעָא אֲסִדּוּ וּפְרִיזְוִי בְּרִכּוּי וּמִבְּנִימִיה
 גִּיסוּי וּמִתְרוּוִי סִפְיָנִימִיה וְאַלְגִּינִימִיה הִינֵן יְהוּי לְכוּן תַּחֲמוּס
 מַעֲרָבָא : ז וַדִּין יְהוּי לְכוּן תַּחֲמוּס צִיפּוּנָא מִן יָמָא
 רַבָּא תְכוּנִינֵן לְכוּן לְטוֹרִיס אֲוִקִינִים : ח כְּטוֹרִיס
 אֲוִקִינִים תְכוּנִינֵן וּלְכוּן מַעֲלָף לְטַבְּרָא וַיְהוּן מִפְּקִנְיָא
 דְתַחֲמוּס מִן תְּמִין צִטְרוּי מְכוּנִינֵן לְבִדְכוּר דְכַר אַעֲקִירָה
 וּלְבַכְכוּי דְכַר פְּטִירָא וַדְּוִקִינִים וּפְרִיזְוִי עַד קִיפְרִין
 מַעֲלָף לְאַבְלָם דְמַלְתָּא : ט וַיִּפּוֹק תַּחֲמוּס לְקִין וְגִתָּא
 וּלְגַבְרָא

וַיְהִי לְכוּן תַּחֲמוּס וּמְרִימָא מִמַּדְבְּרָא דְרַקַּס כָּל תְּכִילָה
 תַּחֲמוּסִיהוּן דְאֲוִקִינִים וַיְהִי לְכוּן דְרוּמָא מִקִּישָׁם יָמָא דְמַלְתָּא
 מִן מְדִינְתָּא :
 וַיִּקְרֵי לְכוּן תַּחֲמוּס דְרוּמָא מִן מִסְוִיקִיתָא דְעַקְבִּית וַיַּעֲבֵר
 דְטוֹר פְּרִזְלָא וַיְהִי מִפְּקִנְיָא מִדְרוּס לְרַקַּס דְגִיעָא וַיִּפּוֹק
 דִּירָת אַדְבִּינָא וַיַּעֲבֵר לְקִישָׁם :
 וַיִּקְרֵי תַּחֲמוּס מִן קִישָׁם לְגִירִיס מְצִיבִים וַיְהוּן מִפְּקִנְיָא מִן
 מַעֲרָבָא :
 וַתַּחֲמוּס יָמָא רַבָּא הוּא אֲוִקִינִים גִּסִר וּמִתְרוּוִי וּפְרִיזְוִי וּמִבְּנִימִיה עַם
 בְּנֵי אֲוִקִינִים דְהוּן קְנִיעָא אֲסִדּוּ וּפְרִיזְוִי בְּרִכּוּי וּמִבְּנִימִיה
 גִּיסוּי וּמִתְרוּוִי סִפְיָנִימִיה וְאַלְגִּינִימִיה הִינֵן יְהוּי לְכוּן
 תַּחֲמוּס מַעֲרָבָא :
 וַדִּין יְהוּי לְכוּן תַּחֲמוּס צִיפּוּנָא מִן יָמָא רַבָּא תְכוּנִינֵן לְכוּן
 לְטוֹרִיס אֲוִקִינִים :
 כְּטוֹרִיס מִנֵּן מִנֵּן תְכוּנִינֵן לְכוּן לְמַעֲלָף אֲוִקִינִים וַיְהוּן
 מִפְּקִנְיָא תַּחֲמוּס דְאַבְלָם דְמַלְתָּא :
 וַיִּפּוֹקוּ תַּחֲמוּס לְזִפְרִין וַיְהוּן מִפְּקִנְיָא דִּירָת אַעֲקִירָה הִינֵן
 דְיָהוּי לְכוּן תַּחֲמוּס צִיפּוּנָא :

רשי"ה

וַיְהִי לְכוּן תַּחֲמוּס וּמְרִימָא מִמַּדְבְּרָא דְרַקַּס כָּל תְּכִילָה
 תַּחֲמוּסִיהוּן דְאֲוִקִינִים וַיְהִי לְכוּן דְרוּמָא מִקִּישָׁם יָמָא דְמַלְתָּא
 מִן מְדִינְתָּא :
 וַיִּקְרֵי לְכוּן תַּחֲמוּס דְרוּמָא מִן מִסְוִיקִיתָא דְעַקְבִּית וַיַּעֲבֵר
 דְטוֹר פְּרִזְלָא וַיְהִי מִפְּקִנְיָא מִדְרוּס לְרַקַּס דְגִיעָא וַיִּפּוֹק
 דִּירָת אַדְבִּינָא וַיַּעֲבֵר לְקִישָׁם :
 וַיִּקְרֵי תַּחֲמוּס מִן קִישָׁם לְגִירִיס מְצִיבִים וַיְהוּן מִפְּקִנְיָא מִן
 מַעֲרָבָא :
 וַתַּחֲמוּס יָמָא רַבָּא הוּא אֲוִקִינִים גִּסִר וּמִתְרוּוִי וּפְרִיזְוִי וּמִבְּנִימִיה עַם
 בְּנֵי אֲוִקִינִים דְהוּן קְנִיעָא אֲסִדּוּ וּפְרִיזְוִי בְּרִכּוּי וּמִבְּנִימִיה
 גִּיסוּי וּמִתְרוּוִי סִפְיָנִימִיה וְאַלְגִּינִימִיה הִינֵן יְהוּי לְכוּן
 תַּחֲמוּס מַעֲרָבָא :
 וַדִּין יְהוּי לְכוּן תַּחֲמוּס צִיפּוּנָא מִן יָמָא רַבָּא תְכוּנִינֵן לְכוּן
 לְטוֹרִיס אֲוִקִינִים :
 כְּטוֹרִיס מִנֵּן מִנֵּן תְכוּנִינֵן לְכוּן לְמַעֲלָף אֲוִקִינִים וַיְהוּן
 מִפְּקִנְיָא תַּחֲמוּס דְאַבְלָם דְמַלְתָּא :
 וַיִּפּוֹקוּ תַּחֲמוּס לְזִפְרִין וַיְהוּן מִפְּקִנְיָא דִּירָת אַעֲקִירָה הִינֵן
 דְיָהוּי לְכוּן תַּחֲמוּס צִיפּוּנָא :

רשי"ב

נְקוּרָה בֵּית חַלְהָה כְּתוּבָה מִירֵשׁ בְּכוֹל דְרוּס וְאַחַר כֵּךְ גְּבוּל מַעֲרֵב כִּי הִים הַגְּדוֹל
 הוּא גְבוּל מַעֲרֵב וְאַחַר כֵּךְ אֶפְסוּן וְאַחַר כֵּךְ מִזְרָחִי : (ג) עַל יַד
 אֲדוּם מִזְוִךְ לְאֲדוּם : (ד) וּכְפֵּל לְכַסּ . שֶׁסּ בּוֹלֵט הַגְּבוּל . וַיֵּצֵא . וַיַּעֲבֵר וַרְדִּי וְשֶׁר כָּלֵף הַקֶּף : (ה) וַיְהִי תוֹלְאוֹתָיו הִימָּה .
 גְּבוּל דְרוּעִית מַעֲרֵבִית . וּגְבוּלִים . כְּלוּמַר וּגְבוּל מַעֲרֵבִי . כִּי עַד וַיֵּצֵא לְכַסּ הִים הַגְּדוֹל וּגְבוּל . מַעֲרֵב . וּגְבוּל . מַכְמִים מַעֲרֵבִים
 לְרַבּוֹת נְקִישׁ שְׂפִים הֵם אִיוֹ הִים : (ז) תַּתְּלוּן . תַּחְתִּימוּ לְשׁוֹן תְּמוּס וּגְבוּל

מכלל יופי

מְבַנֵּן תַּתְּפִּילָה וְטוֹב הוּא לְשׁוּמוּ מַעֲקָרָה מִדִּי שִׁיחֵי רִין
 תְּכָרִיס בַּעֲנִין הוּא וְהַתְּאִוִּית לְכַסּ עַד תַּאוֹת גְּבֻשׁוֹת עוֹלָם אִין
 יְהִי מִשְׁרֵשׁ תַּאֵה בְּשֵׁלֵם תְּגִלוּ אוֹ תִּיה וַיְהִי יְחִידִי בְּשִׁישׁוֹ עַל
 הַעֲנִין הוּא וְקָרוֹב הוּא שִׁיחֵי שְׂרִישׁוֹ תוֹת מִן יִחְזַקְאֵל ט וְתַתְּנוֹת
 תוֹשִׁיעֵנִי קָרוֹב לְעֵנִין גְּבוּל וַיְהִי הַאֲלֵף תְּמוּרָתוֹ וּבְשִׁישׁוֹ
 תַּאֵה מִתְּב וְאַמֵּר וּפִירֵשׁוּ תְּגִבִּילוּ וְאַפְשֵׁר שֶׁהַאֲלֵף תְּמוּרָתוֹ
 כְּאֶשֶׁר

והיו הוצאתיו חצר עינן והיהיה לכם גבול
 צפון: והתאוויתם לכם לגבול קדמה
 מהצר עינן שפמה: יא וידד הגבל משפם
 הרבלה מקדם לעין וידד הגבל ומתה על-
 כתף ים-כנרת קדמה: יב וידד הגבול-
 הירדנה והיו הוצאתיו ים המלח זאת תהיה
 לכם הארץ לגבלתיה סביב: יג ויצו משה
 את-בני ישראל לאמר זאת הארץ אשר
 תתנתלו אתה בגורל אשר צנה יהוה לתת
 לתשעת המשות והצי המטה: יד כי לקחו
 מטה בני הראובני לבית אבתם ומטה בני-
 הנדי לבית אבתם וחצי מטה מנשה לקחו
 נחלתם: טו שני המשות וחצי המטה לקחו
 נחלתם מעבר לירדן יהוה קדמה מזרקה: °

רביעי ששי

למטה

רשי

ותכוננו לכוון לתחום קידומא מחצר
 עינן לשפם: יא ויהיות תחומא משפם
 הרבלה ממדנת לעין ויהיות תחומא וימשי
 על-כף ים-גניסר קידומא: יב ויהיות
 תחומא לירדנא ויהוין מפקנהוילמא דמלקחא
 דא תהוי לכוון ארעא לתחומקא סהור-
 סהור: יג ופקיד משה ית-בני ישראל
 למימר דא ארעא דתתקסנון יתה בערבא
 דפקיד וי למתן לתשעת שבטין ופלגות
 שבטא: יד ארי קבילו שבטא דבני ראובן
 לבית אבהתהון ושבטא דבני-נד לבית
 אבהתהון ופלגות שבטא דמנשה קבילו
 אחסנתהון: טו תרין שבטין ופלגות
 שבטא קבילו אחסנתהון מעברא לירדנא
 דירחו קידומא מדינהא: טז ומליל יי-עם-
 משה למימר: יז אלן שמחת גבריא
 דיחסנון לכוון ית-ארעא אלעזר בתנא
 ויהושע בר-נון: יח ורבא חד רבא חד
 משבטא תסבון לאחסנא ית-ארעא:
 יט ואלן שמחת גבריא לשבטא דיהודה
 כ ולמטה בני שמעון שמואל בן-עמיהוד:
 כ ולשבטא דבני שמעון שמואל

חזר המורתי: (י) והתאוויתם. לזון סיכה וכסיה כמו תלו: שפמה. במצר המורתי ומשם הרבלה: (יא) מקדם לעין. סם מוקם והמזר הולך במורתי וממלא העין לפניו מן המזר ומתוך ישראל הוא: וידד הגבול. כל שהגבול הולך ממנו לדרום הוא יד והולך: ומתה על-כף ים-כנרת קדמה. שהיה ים כנרת תוך לגבול המערבי והגבול כמזרח ים כנרת ומשם יורד אל הירדן והירדן מוסך וחסון בנישן לדרום בחלסון נוטה ללד מזרח ומתקרב ללד חרץ כנען כנגד ים כנרת ומוסך ללד מזרח של ארץ ישראל כנגד ים כנרת יעד מוסל יים המלח ומשם כלת הגבול כותלותיו אל ים המלח שממנו בתחלת מזר מקצוה דרומית מזרחית הרי סוכבות אותה לארבע רוחותיה: (טו) קדמה מזרחה. אל פני העולם שהם במזרח שרות מזרחית קרובה פנים ומוערבית קרובה אחור לפיכך דרום לעינין ולפנין לאחור: (יז) אשר ינחלו לכם. כשבילכם. כל כזאז וכסיה אפוט-רופוס לזכטו ומחלק נחלת המכט למשפחות ולגבריים ובורר לכל אחד יחד חלק הגון ומה שהם עושים יהיה עשוי כחילו עמאום שלוחים ולא יתכן לפרש לכם זה ככל לכם שבמקראת שחם מן היה לו לכתוב ינחלו לכם וכתבו וישמע שהם נוטלים לכם כשבילכם ובמקומכם כמו (שמות יד) כי ילחם לכם (ב) (יח) לנחל את הארץ. שיהיה נחל ומלך

ינתן בן עזיאל

ולקחתא דחטמונא ויהוון מפקנני לטובא דבירת סבל
ולקציציתא דרתא בבחא דמקציעא בין טירת עינוהא לבין
דמקציעא בין יתו לכוון תחום ציפונא : י התכוננו
לכוון לתחום מדניחא בטיבת עינוהא לאפמיחא :
יא נחתות מחומא כון אפמיחא לדפני מן מנדח
לענוהתה נחתות מחומא למערת סגיאס ומקערת סגיאס
ומעינן יחית מחומא ויסב מישרא מישר נתלי ארנונא ויחית
סמך לגיפסר כרך מלכיההון דאמוראי אחסנית שיבט ראובן ונד
ופלגות שיבט מנישה נחתות מחומא נקייף לתחום
יקא דגיפסר ממדיחא : יכ נחתות מחומא ליונדנא
ויהוון מפקנני ליקא דמלקחא ריקס גיעא מן דרוקא טוורוס
אימניס מן צפינא יקא רבא מן מערבא יקא דמלקחא
מן מדיחא דא תהוי לבון ארעא דישראל למערני מחומא
תוור תוור : יג ופקיד משה ית בני ישראל למימר
דא ארעא דתחטנון יתה בעדקא דפקיד : למיתן למשעת
שקטון ופלגות שקטא : יד ארום קבילו שקטא דבני
ראובן לבית אבתהון ושקטא דבני גד לבית אבתהון
ופלגות שקטא דמנישה קבילו אחסנתהון : טו מרין
שקטון ופלגות שקטא קבילו אחסנתהון מערבא ליונדנא
מדיחא : טז ומליל : עם משה למימר : יז אלון
שמתה גיבויא דתחטנון לבון ית ארעא אלעור כהנא
יהושע בר נון : יח ואמרכול תו ואמרכול תו מן
שקטא מתברון לצחסנא ית ארעא : יט ואלון שמחת
גיבויא לשקטא דבית יהודה כלב בר יפתה :
כ לשקטא דשמעון שמואל בר עמיהוד :
לשכטא

ירושלמי קח

ורקנונון לבון תחומא מעיבויא דויתרת עינוהא
לאפמיחא :
נחתות מחומא לאפמיס לדפני כדדיחא לענוהא ויחית
תחומא ויקטי סמך ליקא דגיפסר מן מערבא :

ירושלמי

ונחתות לנדנא ויהוון מפקנני יקא דמלקחא דא תהוי לבון
ארעא דתחומא תוור תוור :
מרין שבטיא ופלגות שקטא קבילו אחסנתהון מן נדנא
דנחתות קדמאין מן מדיחא מן מישר יקא דמלקחא נפק
להון מחומא לבגרת כרך דמלקחא דאמוראי ומקנת
כרך מלכיההון דאמוראי נפק להון מחומא לטור פלגא
ולחומא דלכנן ומטור פלגא ולחומא דלכנן נפק להון
מחומא לחובא דימין צפון עינוהא דבמשק ומן חובא
די מן צפון עינוהא דבמשק נפק להון מחומא לדיוקנוס
טור פלגא דקיסרין די מן מנדח מערב דן ומן יוקנוס
תורנגלא דקיסרין די מן מנדח מערב דן נפק להון מחומא
לגתרא נבא גתרא פרת בעלוי סדר גתרא קרבוי בני
מקעברין ומן גתרא נבא גתרא פרת נפק לריון מחומא
מקרוון ופתא פתרא כל טרכון זמרא בית מלכיהא דסיחון
מלכיההון דאמוראי ובית מלכיהא דעוג מלכא דמתנן נפק
לרפיה

באר רחובות דקדוקי רשי

(פ) דברי רש"י מתבארין בעלמך דמלת ינחלו בס' ואלאן פועל עומד בעצמו (כלי כסאין דיון מלאן ועלכין) אס כן כוזריכו
לומר מלת לכס כשכילכס אל אי הוי כתיב ינחלו כחיריק תחת חס"ת והיינו לשון הפעיל דכח לשון כיל ונח (ער
ויעקב סין חנדרין) או כו מלת לכס כפירוש כלל וקום (צו חייך) ועל דרך זה תפרס ד"ה לנחול נס"ה לנחל :
בעבור

מכלל יופי

קמוציס והם במקף ונקראים כקמץ רחב אן כהסכינים
אל מלה אחרת סמיכות ענין השוכנה פתח כמין יס סוף ענה
אזים כנרת יס המלה הם קמוציס אף על פיש הם סמוכים
סמיכות ענין וכן כלים זולתיוס סוף קו"ן : (ז) (א) אשר
ינחלו לכס) הפועל הזה ברשון קל יוצא אל פעול
אחד לכר והוא הנחלה ופירוש ינחלו לכס
בעבורכם :

כאשר כתב ר' יהודה : (ז) (והחאוותם לכס) ארום
תכבו להיחבב נבילים לגבול קדמה מחצר עינן שהורישו
וישבו הארץ עד הגבול כי הבנין הזה הוא עצמו מסבכ להיותו
מקבל המקרה מה שאין בו בשאר הבנינים : (א) (ומתה
על כהן) באדרך כו עיד ודי ירשיו כלכנון והרגום
וההומחא : (ז) (מנרת) הכלל כי לאות קמוצ באחרית
המלה וכצדה איה נחה נראית וכקמץ היא הטופה
לעולם חוץ מן סכנת יס המלח וכן קצם וזהו זולתו כיהם

ומגוש

כא למטה בנימן אלידד בן-בסלון :
 כב ולמטה בני-דן נשיא בקי בן-יגלי :
 כג לבני יוסף למטה בני-מנשה נשיא
 חניאל בן-אפור : כד ולמטה בני-אפרים
 נשיא קמואל בן-שפטן : כה ולמטה בני-
 זבולן נשיא אליצפן בן-פרנך : כו ולמטה
 בני-יששכר נשיא פלטיאל בן-עזון :
 כז ולמטה בני-אשר נשיא אחיהוד בן-
 שלמי : כח ולמטה בני-נפתלי נשיא
 פדהאל בן-עמיהוד : כט אלה אשר צנה
 יהוה לנחל ארת-בני-ישראל בארץ
 כנען : ° פ א ונדבר יהוה אל-
 משה בערבות מואב על-ידן ירחו לאמר :
 ב צו את-בני ישראל ונתנו ללוים מנחלת
 אהורחם ערים לשבת ומגרש ק-ערים
 סביבתיים תתנו ללוים : ג והיו הערים
 להם לשבת ומגרשיהם יהיו להם
 ולרכשם ולכל תיתם : ד ומגרשי הערים
 אשר תתנו ללוים מקור העיר וחוצה אלף
 אמה סביב : ה ומדתם מחוץ לעיר ארת-
 פאת-קדמה אלפים באמה ואת-פאת-נגב
 אלפים באמה ואת-פאת-ים אלפים באמה
 ואת פאת צפון אלפים באמה והעיר בתוך
 זה יהיה להם מגרשי הערים : ו וארת
 הערים אשר תתנו ללוים את שש-ערי
 המקלט אשר תתנו לגם שמה הרצה ועליהם
 תתנו

חמישי
 לה
 מצות ה'

שמואל בן-עמיהוד : כא לשבטא דבנימן
 אלידד בן-בסלון : כב ולשבטא דבני-דן
 רבא בקי בן-יגלי : כג לבני יוסף לשבטא
 דבני-מנשה רבא חניאל בן-אפור :
 כד ולשבטא דבני-אפרים רבא קמואל
 בן-שפטן : כה ולשבטא דבני זבולן רבא
 אליצפן בן-פרנך : כו ולשבטא דבני
 יששכר רבא פלטיאל בן-עזון : כז ולשבטא
 דבני-אשר רבא אחיהוד בן-שלומי :
 כח ולשבטא דבני-נפתלי רבא פדהאל
 בן-עמיהוד : כט אלון דפקיד יי לאחסנא
 ית-בני-ישראל בארעא דכנען : א ומליל
 יי עס-משה במשנה דמואב על-ירדנא
 דירחו למימר : ב פקיד ית-בני ישראל
 ויתנו ללוויאי מאחסנת אחותהון קרוין
 למתב ורוח לקרוניא סתריהון תתנו ללוויאי :
 ג ויהון קרוניא להון למתב ורוחיהון יהון
 לבעיריהון ולקניניהון ולכל חיותהון : ד
 ורוחי קרוניא דתתנו ללוויאי מכותל קרתא
 ולברא אלף אמיין סהור-סהור : ה ותמשחון
 מברא לקרתא ית-רוח-קידומא תרוין
 אלפין באמיין וית-רוח-דרומא תרוין אלפין
 באמיין וית-רוח-מערבא תרוין אלפין
 באמיין וית רוח צפונא תרוין אלפין באמיין
 וקרתא במציעא דין יהי להון רוחי קרוניא :
 ו וית קרוניא דתתנו ללוויאי ית שירת-
 קרוי שיבומא דתתנו למציעא תמן קטולא
 ועליהון תתנו ארבעין ותקפין קרוין :
 כל

חתי
 אשר
 ואת
 מאח
 המע
 כא
 כב
 כג
 תניאל
 אליצפן
 בן-פרנך
 יי וגי
 מאחסנת
 תורכי
 למיתב
 צורכי
 מברא
 אלפין
 ותתנו
 כג ויש
 וחולק
 חלק חו
 קרבים
 לה